

УДК 32.019.51

В. Потапчук, здобувач гр. ІС 23-М

Центральноукраїнський національний технічний університет

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОКУМЕНТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена проблемі інформаційно-документаційного забезпечення діяльності. Розробка цієї тематики відповідає новітнім досягненням науки й соціальної практики; посилює необхідність наукового осмислення нових можливостей інформаційно-документаційного забезпечення діяльності у сфері підприємництва з урахуванням досвіду провідних країн світу. Упорядкований інформаційний масив міг би стати потужною базою керування інформаційно-документаційними процесами. **документування, інформаційно-документаційного забезпечення, інформаційно-комп'ютерні технології, кваліфікований електронний підпис, підприємницька діяльність, приватне підприємство**

Постановка проблеми. Важливою ланкою економіки країни, основою її економічного розвитку є підприємництво. Підприємницька діяльність, як і будь-яка інша сфера людської життєдіяльності, потребує відповідного інформаційно-документаційного забезпечення. Адже у сучасному суспільстві інформація відіграє роль повноцінного ресурсу управління, потужної складової політичного й соціального життя. Тому новітні інформаційні технології активно впроваджуються у сфері підприємництва. При цьому зростає роль і значення організаційних засад в інформаційній підготовці та реалізації управлінських рішень на стратегічному рівні.

Актуальність досліджуваної теми обумовлюється, таким чином, необхідністю сучасного високотехнологічного здійснення інформаційно-документаційного забезпечення діяльності приватних підприємств, нагальною потребою впровадження новітніх технологій у підприємницьку сферу в умовах інформаційної трансформації суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Підприємницька діяльність в Україні базується на правових засадах. Основоположним документом, який регламентує її базові принципи, організаційні форми, державну підтримку, відповідальність суб'єктів підприємництва є Господарський кодекс України [1].

Не менш цінним документом є Податковий кодекс України. Він встановлює права і обов'язки платників податків і зборів, перелік зборів та податків в Україні, порядок їх сплати, а також відповідальність за порушення законодавства, права і обов'язки контролюючих органів [4].

Важливе значення має також Кодекс законів про працю України, який регламентує правові основи найму працівників підприємства й регулює відносини між ними [2].

Залежно від форм власності, що передбачені законодавством, підприємства, які діють в Україні, поділяються на державні, приватні, комунальні, колективної власності, а також ті, що засновані на змішаній формі власності. На законодавчому рівні визнані основні принципи господарювання. Йдеться про:

- реалізацію свободи підприємницької діяльності у визначених законом межах;
- забезпечення економічної багатоманітності;
- надання державою захисту, безпекових гарантій суб'єктам господарювання;
- підтримку вільного руху капіталів, товарів та послуг на території України;
- захист національного товаровиробника;

- державне регулювання економічних процесів лише в обмеженій формі;
- заборону незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування у господарські відносини.

На сьогодні питання щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення підприємницької діяльності залишається відкритим, оскільки, на нашу думку, існують певні недоліки в правовому забезпеченні підприємницької діяльності. Це стосується:

- податкової політики;
- низького рівня підтримки підприємницької діяльності з боку держави;
- недостатнього інформаційного забезпечення підприємницької діяльності;
- недоопрацювання в сфері підготовки кадрового резерву для підприємництва;
- недостатнього рівня стимулювання інвестиціями у підприємницьку діяльність тощо.

Мета й завдання дослідження. Мета статті. Схарактеризувати сучасні підходи до здійснення інформаційно-документаційного забезпечення підприємницької діяльності.

Діяльність підприємців в Україні має велике значення для економіки країни та впливає на соціально-економічні трансформації. Розширення виробництва товарів та послуг, створення додаткових робочих місць, покращення рівня життя населення та додаткові надходження до бюджету – все це є результатами підприємницької діяльності та роботи конкретних підприємств.

Виклад основного матеріалу.

У сучасному світі важко уявити життя без ІТ-технологій, які нині багато в тому визначають прогрес економіки та цивілізаційний поступ країни. Інформатизація має глобальний характер, охоплюючи практично всі сфери розвитку країн світу.

З огляду на те, що інформаційна складова є вагомим фактором розвитку будь-якого виробництва, доречною нині виглядає автоматизація ділових процесів та запровадження електронних технологій в роботі зі службовими документами на підприємстві.

Інформаційно-документаційне забезпечення підприємницької діяльності ми розглядаємо як динамічну систему різноманітних даних і способів їх обробки, що дає змогу вивчити реальний стан керованого об'єкта діяльності, його основні характеристики й можливості здійснення необхідних управлінських дій. Ця система може охоплювати такі складові:

- заходи зі створення інформаційного середовища;
- сукупність дій з надання необхідної інформації;
- сукупність певних проєктних рішень за розміщенням, обсягами, формами організації інформації;
- класифікатори і кодифікатори інформації;
- уніфіковані системи документації;
- довідкові дані тощо.

Основними характеристиками інформаційно-документаційного забезпечення діяльності є:

- взаємодія технологій, методів і технічних засобів у роботі з інформацією;
- сукупність інформаційних ресурсів, що забезпечують ефективну реалізацію управлінського процесу;
- забезпечення можливості пошуку, аналізу, поширення, зберігання інформації серед працівників інших підприємств, установ та організацій;
- постійне оновлення інформації про стан та параметри функціонування певних об'єктів управління;
- підтримка ефективного функціонування системи менеджменту підприємства;
- врахування інформаційних потреб різних суб'єктів;
- забезпечення повноти і достовірності інформації;
- кодування інформації, створення надійних засобів її захисту від несанкціонованого використання;

- наявність засобів контролю цілісної інформаційної бази тощо.

У будь-якому разі використання певної інформації в процесі діяльності, інформаційно-документаційне забезпечення підприємництва має сприяти підвищенню ефективності управлінських рішень в процесі цієї діяльності.

Кожне підприємство керується загальними правилами документування управлінської діяльності у своїх структурних підрозділах. Керівництво роботою служби документаційного забезпечення має здійснювати очільник даного підприємства. На канцелярію покладається відповідальність за організацію та ведення діловодства відповідно до вимог Єдиної державної системи діловодства й державних стандартів.

Для забезпечення ефективного діловодного процесу на підприємстві важливо керуватися певними принципами, які мають основоположний характер. Це:

- оперативність в роботі з документами;
- сучасне технічне оснащення;
- поєднання елементів традиційного та електронного документування.

На підприємстві мають бути встановлені єдині вимоги до складання документів і порядку роботи з ними. Такий порядок, як правило, закріплюється інструкцією з діловодства або доводиться до співробітників у вигляді спеціальних інструктажів, методичних рекомендацій, практикумів, а також він має відповідати критеріям оцінки якості документування систем управління.

Рівень інформаційно-документаційного забезпечення підприємницької діяльності залежить й від якісного кадрового складу працівників, задіяних у цій сфері.

На сьогодні фахівці пропонують численні механізми вдосконалення процесів документування підприємницької діяльності, зокрема, це стосується електронного документообігу. Такими механізмами можуть бути:

- впровадження автоматизованої експертної системи, яка має допомогти при реєстрації та обробці вхідної документації, при систематизації документів за видами та строками виконання, при відстеженні руху документів тощо;
- вдосконалення процесів обробки внутрішньої інформації шляхом застосування електронного підпису, що має призвести до значного скорочення життєвого циклу документів, колосальної економії часу, а ще додати зручності до надання документу юридичної сили;
- використання вебпорталів для ведення електронного архіву, що має дозволити значно знизити витрати на його утримання, позбутися паперової тяганини, полегшити пошук документів, підвищити рівень захищеності самої документації [3; 166-167].

Важливим елементом новацій може бути спеціально розроблена база даних, яка виступатиме сполучною ланкою між різними структурними компонентами системи та координуватиме потік виконаної документації до електронного архіву.

Подальшого удосконалення, на нашу думку, потребує й програмне забезпечення «1С.Підприємство», яке відіграє важливу роль в організації єдиної інформаційної системи управління різними аспектами діяльності підприємства.

«1С: Підприємство» (працює на платформі Windows), це – інструмент для розробки бізнес-рішень, система програм, що складається з платформи, яка відображає збережені дані та працюючі процеси і дозволяє користувачеві працювати з цією інформацією. Вона містить безліч корисних функцій, таких як механізми друку та повнотекстовий пошук.

До програмного забезпечення «1С: Підприємство» включені різні додатки, зокрема:

- Для управління персоналом
- Для управління фінансами
- Для виробництва
- Для документообігу
- Для зберігання та обробки різної методичної інформації та ін.

Ці додатки дозволяють автоматизувати численні бізнес-процеси, полегшуючи управління підприємством та забезпечуючи інтеграцію даних з різних відділів в одну єдину систему.

Програма «1С: Підприємство» є доступною для використання як малими підприємствами, так і великими організаціями

У роботі торгового підприємства дієвими можуть бути й наступні кроки:

- ефективне управління даними, підтримка вже створених актуальних баз даних про постачальників і партнерів;
- цифровий маркетинг та аналітика витрат, використання аналітичних інструментів для відстеження ефективності рекламних кампаній;
- аналіз та оптимізація витрат, вибір оптимальних тарифів на хмарні та програмні послуг, використання безкоштовних або відкритих альтернатив програмного забезпечення, якщо це можливо;
- інтеграція цифрових технологій, використання онлайн-кас і платіжних систем для спрощення розрахунків;
- кібербезпека, навчання працівників основам кібербезпеки;
- організація навчання для співробітників, ведення навчальних курсів або вебінарів з використання спеціалізованих програм;
- організація робочого місця оператора ПК та продавця-консультанта сучасним обладнанням.

Висновок

Засобом осучаснення інформаційно-документаційного забезпечення підприємницької діяльності може стати й більш активне використання кваліфікованого електронного підпису, який є сучасною та зручною альтернативою традиційному підпису від руки для підтвердження автентичності особи та збереження цілісності електронного документа.

Робота в цих напрямках дозволить приватним підприємцям ефективно використовувати сучасні технології, знижуючи витрати і покращуючи продуктивність.

Список літератури

1. Господарський кодекс України URL: https://ips.ligazakon.net/documentT030436?ed=2023_03_3 1.
2. Кодекс законів про працю України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
3. Козак І. (2020) Удосконалення документаційного забезпечення управління підприємством на основі використання інформаційних технологій / І. Козак Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. Том 1. № 12.
4. Податковий кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.